

УДК 37.016:811.161.2'243'23

**ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ УКЛАДАННЯ ПІДРУЧНИКІВ ЗІ
СПЕЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН ДЛЯ СТУДЕНТІВ ПІДГОТОВЧОГО
ВІДДІЛЕННЯ ДЛЯ ІНОЗЕМНИХ ГРОМАДЯН**

Віра Коваленко, Іванна Костюк, Маргарита Масюкевич, Ольга Ценюх

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
Інститут післядипломної освіти та доуніверситетської підготовки,
Центр міжнародної освіти,
підготовче відділення для іноземних громадян,
вул. Січових стрільців, 16, 79000 м. Львів, Україна
тел.: 032 271 25 07
e.l. пошта: pisis.lnu@gmail.com, kovalenkovr@gmail.com*

Розглянуто проблеми укладання підручників з дисциплін гуманітарного і природничого профілів для студентів підготовчих відділень для іноземних громадян. Запропоновано єдиний підхід до укладання таких підручників, подано зразки завдань.

Ключові слова: підручники, іноземні студенти, підготовче відділення.

Дискусія щодо викладання української мови як іноземної (УМІ) стосується переважно загального, базового курсу, державного стандарту з української мови як іноземної, рівнів володіння УМІ тощо. Осторонь активних наукових дискусій залишаються проблеми викладання спеціальних дисциплін для студентів-іноземців як на підготовчому відділенні, так і на різних факультетах університетів. Адже очевидно, що навіть попри максимальні старання викладачів і студентів-іноземців опанувати українську мову за вісім тижнів (коли вводяться перші спеціальні дисципліни на підготовчому відділенні), та й навіть за рік (до початку навчання на профільних факультетах) на рівні з українськими абітурієнтами та студентами неможливо. Спорадично це питання розглядають у фаховій літературі і обговорюють на конференціях, але системного підходу наразі немає. Тому вбачаємо нагальну потребу опрацювати методику викладання спеціальних (фахових) дисциплін на початковому етапі в системі підготовчого відділення для іноземних громадян, розробляти підручники і посібники зі спеціальних дисциплін для такої категорії слухачів.

Саме над цим зараз активно працюють викладачі підготовчого відділення для іноземних громадян Центру міжнародної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка. І тут ми зіткнулися з низкою засадничих проблем – від створення навчальної програми, змістового наповнення, використання спеціальної термінології до лексико-граматичного супроводу процесу навчання і кореляції з базовими дисциплінами. Якщо фахові аспекти, зокрема предметне наповнення програм і уживання термінів спеціальних дисциплін, документально регламентовані [5; 6], то чіткої універсальної концепції викладання спеціальних дисциплін і укладання предметних підручників для студентів-іноземців, на жаль, не існує. Метою навчальних програм, посібників і підручників визначають, переважно, ознайомлення студентів-іноземців з основними поняттями та категоріями відповідних дисциплін, формування у студентів правильних уявлень про сучасний світ, про місце України у ньому [7: 4]. З

цим погодитися категорично не можемо, адже студенти-іноземці підготовчих відділень – це особи, які здобули базову освіту і базові знання із загальноосвітніх дисциплін (не йдеться зараз про мову викладання), тобто **вже ознайомлені** з основними поняттями та категоріями.

Тому завдання викладачів-предметників на підготовчих відділеннях для іноземних громадян бачимо передусім у тому, щоб **актуалізувати** здобуті раніше знання і систематизувати, структурувати їх відповідно до бажаного майбутнього напрямку вищої освіти та вимог української вищої школи. І лише частково **ознайомити** з новим матеріалом, розширити і поглибити професійно орієнтовані знання. Останнє твердження стосується насамперед гуманітарних дисциплін, зокрема географії та історії, вивчення яких у середній ланці освіти традиційно є регіонально орієнтованим. Тобто іноземні студенти з країн Східної Азії чи Латинської Америки зазвичай недостатньо володіють фактичним матеріалом щодо фізичної, соціально-економічної географії чи історії Європи, яким приділяється значна увага в українській освіті.

З іншого боку, неможливим і недостатнім є лише переклад фахової термінології і вивчення галузевої лексики, оскільки структура і лексичне наповнення науково-популярних і спеціальних наукових текстів вимагають на початковому етапі тривалої і скрупульозної роботи студентів-іноземців під керівництвом викладача-мовника. Недостатній рівень володіння українською мовою на етапі навчання на підготовчому відділенні для іноземних громадян не дає можливості ефективно використовувати ті методи і підходи, які практикують викладачі фахових дисциплін у роботі з українськими абітурієнтами.

Засадничим положенням у роботі над програмами, посібниками і підручниками для студентів підготовчого відділення для іноземних громадян, на нашу думку, має стати співпраця викладачів-предметників і викладачів-мовників. Укладання підручників і посібників зі спеціальних дисциплін має ґрунтуватися на інтегрованому мовно-галузевому підході. Саме це сприятиме успішній психологічній професійно-спрямованій адаптації студентів-іноземців до подальшого кількарічного навчання в Україні.

Адаптаційні проблеми студентів-іноземців у процесі навчання у вищій школі вже неодноразово ставали предметом психолого-педагогічних досліджень. Основною проблемою, зокрема, у змішаних групах, де іноземні студенти становлять лише незначну частку поруч із українцями, стає традиційна для України лекційна форма проведення занять. Швидкий темп мовлення лектора, недостатня обізнаність із професійною і науковою лексикою, невміння швидко аналізувати усне мовлення, «відкидати» неважливу інформацію і фіксувати значущу значно ускладнює навчання іноземних студентів на профільних факультетах і знижує їхні успіхи. Вирішення цих проблем лежить, без сумніву, у створенні спеціальних, фахових навчальних посібників, акцент у яких, однак, припадав би на українську мову. Це мають бути мовні посібники, основані на професійній лексиці. Така робота ведеться зараз у багатьох університетах України. Зокрема, О. А. Білоус із Сумського державного університету наголошує на системному підході до укладання навчальних посібників зі спеціальних дисциплін і наводить такі рекомендації: адаптувати тексти відповідно до рівня володіння українською мовою іноземними студентами; розробити і витримати єдину для всього напрямку підготовки структуру дотекстових і післятекстових завдань; використовувати елементи наочності для швидшого засвоєння термінології; а також стимулювати самостійну роботу студентів з текстами [1: 3].

Саме в такому напрямі ведеться науково-методична робота на підготовчому відділенні для іноземних громадян у Львівському національному університеті імені Івана Франка. У 2011 році вийшов навчальний посібник з математики колективу авторів, у передмові до якого зазначено: „Адаптація матеріалу першого розділу є максимальною і в цілому відповідає 9-му тижню від початку занять українською мовою після вивчення вступного граматичного і фонетичного курсів української мови. Посібник дозволяє організувати активну лексичну роботу на заняттях з математики” [4 : 5]. Зараз триває робота над посібниками гуманітарно-природничого циклу, зокрема з основ економіки, фізичної та соціально-економічної географії, біології, особливості яких є поглиблена робота з текстами.

Курси з основ економіки, географії і біології вводяться як другі або треті спеціальні навчальні дисципліни на відповідних напрямках підготовки. Це відповідає у середньому, 10-му тижню навчання іноземних студентів на підготовчому відділенні. Щоб полегшити адаптацію студентів-іноземців до нових умов навчання (новий викладач, інший темп мовлення, спосіб викладу матеріалу; якісно новий, насичений науковою лексикою матеріал), граматичний „старт” посібників ми розпочинаємо з 8-го тижня навчання української мови (базовий знахідний відмінок, суб’єктно-об’єктні відношення).

У перших частинах посібників, призначених для роботи в першому семестрі, граматичний і синтаксичний матеріал подається з середнім відставанням на 2 тижні від програми базового курсу української мови. Проте цей розрив поступово скорочується таким чином, щоб наприкінці вивчення вступних курсів із фахових дисциплін іноземний студент міг самостійно успішно працювати з науково-популярними та науковими текстами певного профілю. Таке відставання на першому етапі вивчення фахових дисциплін сприяє подоланню психологічного бар’єру перед новими текстами, оскільки спеціальна лексика і наукові синтаксичні конструкції накладаються на вже достатньо добре опрацьований і закріпленний граматичний матеріал.

Не менш важливою є і попередня цілеспрямована підготовка до вивчення фахових дисциплін. Зазвичай викладач-мовник працює від основної, початкової форми слова до інших граматичних форм (більшість граматичних завдань передбачають утворення форм множини, знахідного, місцевого, орудного відмінків іменника, прикметника, займенника, особових форм дієслова тощо). Напередодні введення фахових дисциплін доцільно звернути особливу увагу на відновлення початкової форми слів на основі інших граматичних форм. Це допоможе студентам у майбутній самостійній роботі з новими текстами за допомогою словника.

Структура посібників, кількість, розташування і змістове наповнення тем зумовлені вимогами навчальних планів і програм [5; 6].

Кожна тема поділяється на кілька блоків.

Блок 1. Текст і завдання для роботи з текстом.

При доборі навчальних текстів для студентів-іноземців, зокрема, на початковому етапі вивчення фахових дисциплін варто орієнтуватися на такі характеристики: типізована інформативність, стійка композиція, певний набір мовних засобів, які виражають типовий зміст [2: 71] і чітка структурованість матеріалу. Рівень адаптації з часом зменшується і регламентується здатністю студентів розуміти прочитаний текст. Де це можливо (географія, біологія), тексти доповнено ілюстративним матеріалом, що значно полегшує розуміння вербальної інформації.

Дотекстова робота у кожній темі традиційно передбачає ознайомлення з новими термінами, зі словами і словосполученнями, значущими для цієї теми. Водночас

проводиться актуалізація раніше вивченого лексичного і граматичного матеріалу. Слова і словосполучення для читання подані у семантичному і логічному зв'язку, наприклад: *управління, управляти, керувати; політика, політичний, політична економіка; територія, обсяг території, площа; суходіл, суша; океан, світовий океан; хмара, хмарний, хмарний день, хмарне небо; хмарність; сонце, сонячний, сонячний день, сонячна погода; бачити, зображати, зображено, зображення*. Таким чином, студент-іноземець бачить семантичний зв'язок між спільнокореновими словами, збагачує власний лексичний запас синонімами і синонімічними конструкціями, повторює граматичні форми, типові для наукового стилю мовлення, зокрема важкий для вивчення родовий відмінок. Також активуються моделі типового слововживання.

Післятекстові завдання спрямовані на перевірку розуміння прочитаного. Характеристики рівнів розуміння мовленнєвої інформації сформулювала свого часу І. Я. Зімня [3]. Розуміння тексту градується з огляду на глибину проникнення у смислове інформаційне поле запропонованого тексту. Традиційно виділяються чотири рівні розуміння тексту. Перший рівень – найбільш загальний; це поверхнєве розуміння того, про що йдеться в тексті. Другий рівень – це розуміння основного змісту прочитаного, про що розповідається в тексті. Третій рівень – розуміння засобів і способів вираження змісту тексту. І четвертий рівень, вищий, – осягнення основного смислу, повне розуміння того, що хотів сказати автор.

Післятекстові завдання ґрунтуються саме на цих рівнях глибини розуміння тексту. Перш за все, це питання до тексту. Питання до тексту в межах перших тем є переважно прямі. Вони спрямовані на з'ясування об'єкта і предмета обговорення (що вивчає наука чи її галузь, які методи використовує тощо), що в цілому відповідає першому і другому рівням розуміння тексту. Як приклад подаємо текст і питання до першої теми з географії:

Наука географія

Ми живемо на планеті Земля. Наша планета є у Сонячній системі.

Географія – це наука, яка вивчає природу, населення, господарство нашої планети.

*Ще у III ст. до нашої ери давньогрецький учений Ератосфен Киренський запропонував назвати науку про Землю **географія**. Це два грецькі слова: “гео” – земля та “графо” – писати, описувати, тобто – описувати землю. Мандрівники описували не тільки природу і рельєф, а також людей, їхнє життя, господарство, соціальні відносини. Тому сучасну географію поділяють на фізичну і соціально-економічну.*

Фізична географія вивчає рельєф, природу землі.

Соціально-економічна географія вивчає населення і господарство світу.

Дайте відповіді на питання:

1. Де ми живемо?
2. Як називається наша планета?
3. Що вивчає наука географія?
4. На які частини поділяється географія?
5. Що вивчає фізична географія?
6. Що вивчає соціально-економічна географія?

Поступово зростає складність текстів і рівень розуміння його студентами, а відтак і складність запитань. У роботі зі студентами викладач переходить від перевірки розуміння прочитаного тексту до аналізу отриманої інформації і синтезу власних суджень українською мовою. Питання стають непрямими, а відповідь на такі питання

вимагає чіткого розуміння змісту прочитаного і усвідомлення граматичних форм і конструкцій, застосованих для вираження цього змісту.

Засвоєнню навчального матеріалу, кращому запам'ятовуванню та систематизації інформації також сприяють завдання на встановлення відповідностей, наприклад:

Встановіть відповідності:

1. Риби, комахи, птахи, звірі –	a) мікроорганізми;
2. Квіти, трава, дерева –	б) тварини;
3. Ботаніка, зоологія, мікробіологія, анатомія... →	в) біологічні науки;
4. Бактерії, віруси –	г) рослини
- 1) __; 2) ____; 3) ____; 4) ____.

Для закріплення вивченого пропонуються завдання у формі таблиць і схем, які студенти можуть виконувати як під керівництвом викладача, так і самостійно. Такі завдання дають змогу в системній формі виокремити головні поняття і визначення у певній темі. Це, зокрема, завдання, які передбачають доповнення таблиць необхідними термінами чи термінологічними сполученнями:

Назвіть галузі машинобудування. Потрібні слова знайдіть у тексті.

<i>Що виготовляє?</i>	<i>Галузь машинобудування</i>
<i>Виробляє трактори</i>	
<i>Виробляє верстати</i>	
<i>Виробляє кораблі (судна)</i>	
<i>Виробляє автомобілі</i>	
<i>Виробляє літаки та ракети</i>	
<i>Виробляє поїзди і вагони</i>	
<i>Виробляє комп'ютери, телефони, годинники, телевізори, фотоапарати тощо</i>	
<i>Виробляє зброю і військову техніку</i>	

Встановіть відповідності:

<i>1. Основою всіх економічних наук є</i>	<i>a) політична економіка</i>
<i>2. Національну економіку вивчає</i>	<i>б) господарство</i>
<i>3. Наука про політичні відносини – це</i>	<i>в) економічна теорія</i>
<i>4. „Економіка” означає</i>	<i>г) менеджмент</i>
<i>5. Організація виробництва і збуту продукції – це</i>	<i>д) макроекономіка</i>

Звернути увагу студентів на важливу інформацію, сприяти її повторенню й уведенню у відповідний контекст мають і завдання на доповнення речень. На початковому етапі вивчення спеціальних предметів такі завдання мають довідкову лексичну частину – відсутні у тексті слова, з-поміж яких студент обирає потрібне. У подальшому студенти виконують такі завдання, використовуючи вже засвоєну лексику (без довідки):

Вставте пропущені слова. Запишіть текст у зошит.

Клімат на нашій ... різний. Розрізняють ... кліматичних поясів - це ..., ..., ..., ..., ..., ..., ... Україна розташована у ... поясі. А на півдні ... субтропічний ... . Є чотири пори року ..., ..., ..., ...

Найбільша кількість ... випадає на заході ..., в Карпатах, на березі ... і Азовського .... Найтепліше в ... і в ... . Це тому, що ... не пропускають ... повітря з ... і зі сходу.

Погода в Україні ... ..

Наприкінці першого семестру вводяться відкриті творчі завдання, які передбачають на основі прочитаного тексту, його структури і логіки викладу, а також засвоєної наукової лексики українською мовою, з одного боку, і масиву інформації, здобутого студентами у процесі навчання на батьківщині рідною мовою, з іншого боку, самостійне компонування текстів на задану тему, підготовку повідомлень і розповідей про рідну країну чи регіон проживання.

Відповідайте на питання (усно):

1. Розкажіть, яка тепер пора року в Україні?
2. Яка сьогодні погода? А яка була вчора?
3. Яка пора року у вашій країні?
4. Чи знаєте ви, яка зараз погода у вашому рідному місті?
5. Яку пору року ви любите? Чому?
6. Яка погода вам подобається?

Напишіть розповідь „Клімат моєї країни” за планом.

План

1. У якому кліматичному поясі розташована країна?
2. Пори року.
3. Погода влітку.
4. Погода взимку.
5. Види опадів у вашій країні.

Блок 2. Граматичні завдання, які побудовані на лексичному матеріалі кожної теми.

Граматичним завданням приділено особливу увагу у перших частинах фахових посібників, які призначені для роботи в першому семестрі. Самі ж граматичні завдання за формою і змістом наближені до тих, які студенти виконують на заняттях з української мови: написати слова чи словосполучення у певній граматичній формі; доповнити текст запропонованими словами у відповідній формі; утворити споріднені семантично слова різних частин мови (прикметник від іменника) тощо; скласти речення з поданих слів, наприклад:

Завдання 1. Утворіть словосполучення за зразком і запишіть у зошит:

Поверхня, земля – поверхня землі; частина, суходіл – ... .. ; форма, рельєф – ... .. ; частина, континент – ... .. ; частина, океан – ... .. ; карта, світ – ... .. ; північ, країна – ... ; південь, Україна – ... .. .

Завдання 2. Запишіть подані слова у родовому відмінку однини й у місцевому відмінку однини.

Планета, суходіл, карта, частина, зміст, куля, модель, інформація, поверхня, суша, океан, територія.

Завдання 3. Перепишіть текст. Поставте слова з дужок у правильну форму.

Ми живемо на (планета) Земля. Форма (наша Земля) – куля. Глобус – це модель (земна куля). Карта – це зображення (поверхня, Земля). Екватор поділяє (земна куля) на північну півкулю і південну півкулю.

Географічні карти поділяються за (зміст та обсяг) території. На картах (світ) ми бачимо частини (суходіл, і, Світовий океан). На (політична карта) ми бачимо різні (країна).

Завдання 4. З поданих слів складіть речення і запишіть у зошит.

1. *Вся, поверхня, Земля, ми, бачити, на, карта, світ.*
2. *Третя, від, Сонце, планета, Сонячна, система, називається, Земля.*
3. *Наша, планета, мати, форма, куля.*
4. *Найдовша, паралель, називається, екватор, і, мати, довжина, 40, тисяча,*

кілометр.

Завдання у межах граматичного блоку розташовані від простіших, суто «технічних», до складніших, творчих.

У другому семестрі – і, відповідно, у других частинах посібників завдання з граматики ускладнюються і передбачають не лише відтворення засвоєної лексики у певних граматичних конструкціях, а вільне й усвідомлене її застосування, наприклад.

Утворіть прикметники і складіть з ними словосполучення. Напишіть вправу за зразком. Уведіть словосполучення в речення.

Зразок: Вода – водний шлях, водний транспорт

Повітря, річка, транспорт, провід, море.

Також більше уваги приділяється синтаксису, зокрема синонімії синтаксичних конструкцій і синтаксису складних речень. Стимулюється вживання складнопідрядних речень з підрядними з'ясувальними (конструкції на зразок *Я прочитав, що...; Я знаю, що...*), означальними, мети, причини тощо.

Блок 3. Спеціальні завдання.

Спеціальні завдання у кожному посібнику продиктовані специфікою відповідної дисципліни. Так, у посібнику з географії – це робота з картами, наприклад:

Завдання 1. Розгляньте політичну карту Європи. Запишіть у зошит назви всіх європейських країн.

Завдання 2. Знайдіть на політичній карті світу вашу рідну країну. Запишіть у зошит назви країн, з якими вона має кордони.

Посібник з біології передбачає роботу зі зображеннями, наприклад: назвати назви рослин чи їх частин, назви частин тіла чи скелета людини тощо.

Блок 4. „Пізнавально-розважальні” завдання, які в цікавій формі стимулюють студентів запам'ятовувати нову фактичну інформацію, наприклад, кросворди.

Кожна тема містить українсько-англійський словник.

Варто зауважити, що постійно поступово зростає складність і обсяг текстів, водночас зменшується рівень адаптації. У другому семестрі саме тексти стають центром проведення заняття. Зростає питома вага самостійної роботи студента. Робота з текстами передбачає, зокрема, глибший самостійний аналіз і синтез інформації, формування у студентів навичок конспектування наукових текстів, підготовку повідомлень наукового характеру на задану тему, елементи наукової дискусії.

Наприкінці курсу навчання на підготовчому відділенні практикується перехід до лекційної форми проведення занять з профільних дисциплін. Відповідно, прикінцеві тексти – це, власне, дещо скорочені тексти лекцій. Саме така подача матеріалу, на нашу думку, гоуге студентів до подальшого навчання за спеціальністю. Студенти-іноземці вчатьсЯ більш уважно сприймати наукову інформацію на слух, аналізувати її і відділяти основне від другорядного, конспектувати аудіоінформацію. Подані в підручниках у межах відповідних тем тексти і лексичний матеріал дають змогу студентам, по-перше, попередньо підготуватися до сприйняття і розуміння нової

інформації, а по-друге, постфактум перевірити правильність законспектованої інформації, верифікувати точні дані (цифри, дати, власні назви тощо), що підвищує засвоєння теоретичного матеріалу і покращує розуміння дисципліни. Такий підхід, на нашу думку, пізніше полегшить адаптацію студентів-іноземців до навчання на профільних факультетах в україномовному середовищі.

Отже, для ефективного навчання студентів-іноземців на підготовчому відділенні та для успішного вивчення профільних дисциплін і підготовки до навчання на основних факультетах у вищих навчальних закладах України необхідними є відповідні спеціальні підручники, у яких враховано: рівень володіння українською мовою як іноземною у різні періоди навчання, поетапне поглиблення розуміння усного і писемного мовлення, зв'язок з базовим курсом української мови в обсягах лексичної, граматичної і синтаксичної роботи. Важливе значення має єдиний системний підхід до укладання усіх підручників для підготовчого відділення, що дасть змогу підвищити якість навчання іноземних студентів на підготовчому відділенні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Білоус О. А. Адаптаційні проблеми іноземних студентів інженерного профілю / О. А. Білоус // Вісник психології і педагогіки : зб. наук. праць / Пед. інститут Київського університету імені Б. Грінченка, Ін-т психології і соціальної педагогіки Київського університету імені Б. Грінченка. – К., 2012. – Вип. 7 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.psyh.kiev.ua>
2. Завгородній В. А. Обучение слушанию – письму студентов-иностранцев / В. А. Завгородній, А. И. Киселева // Педагогічні науки : зб. наук. праць. – Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2002. – Ч. II. – С. 67–74.
3. Зимняя И. Я. Понимание как результат рецептивных видов речевой деятельности : сб. науч. трудов. – М. : МГПИИЯ, . – Вып. 130. 1978. – С. 3–12.
4. Математика : навч. посіб. / Л. І. Блавацька, В. М. Кирилич, В. Є. Кревс, В. Д. Мохонько. – Львів : Вид-во Львів. ун-ту, 2011. – 613 с.
5. Навчальні плани та програми (довузівська підготовка іноземних громадян). – Ч. 1. – Українська мова. Основи економіки. Біологія. Основи економічної та соціальної географії світу. – К. : Політехніка, 2003.
6. Програма навчальної дисципліни та робоча програма навчальної дисципліни „Економічна і соціальна географія світу” (для студентів іноземців підготовчого відділення за спеціальністю гуманітарні) / уклад. І. К. Вальченко – Х. : ХНАМГ, 2011. – 14 с.
7. Хозяїнова Є. М. Географія для студентів-іноземців : підручник / Є. М. Хозяїнова, В. М. Вінницька / – К. : ВПЦ „Київський університет”, 2003. – 123 с.

Стаття надійшла до редакції 05.02.2014

доопрацьована 18.02.2014

прийнята до друку 25.02.2014

**PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL PRINCIPLES IN THE
FORMATION OF TEXTBOOKS ON PARTICULAR SUBJECTS FOR STUDENTS
OF PREPARATORY DEPARTMENTS FOR FOREIGNERS**

Vira Kovalenko, Ivanna Kostyuk, Margaryta Masyukevych, Olga Tsenyukh

*Ivan Franko Lviv National University,
Institute of Continuing Education and Pre-university preparation,
Center for International Education,
Preparatory Department for foreign citizens,
16 Sichovi Striltsi Str., 79000 Lviv, Ukraine
phone: 032 271 25 07
e-mail: psis.lnu@gmail.com, kovalenkovr@gmail.com*

The paper deals with psychological and pedagogical approaches used for the compilation of textbooks on special subjects for foreign students of Ukrainian preparatory departments for international students. It proposes principles of an integrated approach and gives sample assignments.

Key words: textbooks in Ukrainian, foreign students, preparatory course.

**ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ОСНОВАНИЯ СОСТАВЛЕНИЯ
УЧЕБНИКОВ ПО СПЕЦИАЛЬНЫМ ДИСЦИПЛИНАМ ДЛЯ СТУДЕНТОВ
ПОДГОТОВИТЕЛЬНОГО ОТДЕЛЕНИЯ ДЛЯ ИНОСТРАННЫХ ГРАЖДАН**

Вера Коваленко, Иванна Костюк, Маргарита Масюкевич, Ольга Ценюх

*Львовский национальный университет имени Ивана Франко,
Институт последипломного образования и доуниверситетской подготовки,
Центр международного образования,
подготовительное отделение для иностранных граждан,
ул. Сичових стрільців, 16, 79000 Львов, Украина
тел.: 032 271 25 07
эл. почта: psis.lnu@gmail.com, kovalenkovr@gmail.com*

Рассмотрены проблемы составления учебников по специальным дисциплинам гуманитарного и естественного профилей для студентов подготовительных отделений для иностранных граждан. Предложены единые подходы к составлению таких учебников, представлены примеры заданий.

Ключевые слова: учебники на украинском языке, студенты-иностранцы, подготовительное отделение.